Hades și coborârea lui Hristos în el

Conform Sfântului Epifanie al Ciprului

Michalis Mavroforakis

Transcriere dintr-o emisiune a Bisericii din Pireu, din seria de emisiuni: „ Ortodoxie și erezie ”, de B’ Biblical și colaboratorii săi.

Discursul nr. 42
Discursul nr. 4 2. (ANTERIOR // URMĂTORUL)

(Prima dată rostită: 23-10-1992) .

Ascultă-l de pe OODE și în fișier audio MP3

În alte discuții ne-am referit pe larg la conceptul de Hades care a predominat în epoca Vechiului Testament, dar și, mai general, în perioada de dinaintea jertfei Domnului nostru pe cruce. În acele vremuri, Hades era o închisoare întunecată unde sufletele morților erau duse captive, când, la moartea biologică, erau separate de trupurile lor familiare, indiferent dacă aceste suflete erau ale celor drepți sau nedrepți, evrei sau neamuri, credincioși sau necredincioși.

Cu siguranță, exista o diferență uriașă în situația lor, în ceea ce privește așteptările și speranțele lor, deoarece sufletele oamenilor drepți și credincioși îl așteptau pe Mântuitorul și Mântuitorul să-i elibereze din legăturile veșnice ale întunericului și morții, în timp ce sufletele celor răi erau cufundate în întunericul disperării.

Apoi a apărut Mântuitorul, și El nu era altul decât Însuși Domnul cerului și al pământului, care nu a ezitat să ia „chipul unui rob” și să sufere moartea pe cruce în trup, pentru a deveni „Domnul atât al Locuinței Morților, cât și al morții”, pentru a distruge împărăția lor și pentru a vesti o „zi a mântuirii” lumii „de sub pământ”.

Aceasta s-a împlinit, „pentru ca, în Numele lui Isus, să se plece orice genunchi al celor din ceruri, de pe pământ și de sub pământ, și orice

limbă să mărturisească, spre slava lui Dumnezeu Tatăl, că Isus Hristos este Domnul” (Filipeni 2:10,11), sau așa cum descrie apostolul și Evanghelistul Ioan în cartea Apocalipsa, „am auzit pe orice făptură (care era) în cer, pe pământ, de sub pământ și pe mare și tot ce este în ele, zicând: «A Celui ce șade pe scaunul de domnie și a Mielului fie binecuvântarea, cinstea, slava și stăpânirea în vecii vecilor!»” (Apocalipsa 5:13 și 20:13).

Domnul cerurilor, așadar, a luat chip de rob și, unit cu afixul ipostasului omenesc, S-a descoperit și a propovăduit evanghelia mântuirii, nu numai celor care trăiesc cu trup pe pământ, ci și morților pre-mortizați din Hades, când S-a coborât la ei ca un suflet fără trup, la sufletele fără trup ale morților.

În spațiul limitat al articolelor din această serie, vom apela la texte ale unor autori creștini antici pentru a constata opinia și percepția Bisericii creștine timpurii asupra acestei probleme foarte importante a mântuirii umane.

Începem turul nostru cu discursul Sfântului Epifanie, Arhiepiscopul Ciprului, „ Cuvântare despre Dumnezeiasca Îngropare a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos și despre Iosif din Arimateea și despre pogorârea Domnului în Locuința Morților, după patima mântuitoare, care a avut loc într-un mod ciudat. Despre Sfântul și Marele Sabat ”. Vă reamintim că Sfântul Epifanie al Ciprului a trăit între anii 315 și 403 d.Hr.

Începem să citim discursul, care este plin de imagini pline de poezie și frumusețe:

(Notă de la OODE: Cu violet sunt marcate fragmentele care au fost citite în respectiva emisiune, referitoare la coborârea în Hades, deoarece aici citățm întregul discurs, care nu a fost citit în emisiune. Am primit următorul discurs în format digital, de pe site-ul web: „ Căile credinței. Patrologie digitală ”, din secțiunea despre discursurile Sfântului Epifanie al Ciprului și, în special, din discursul de mai jos)

Printre text, cu fonturi diferite și de culoare roșie, puteți vedea traduceri de cuvinte sau expresii pentru cei care nu îi înțeleg bine pe antici, precum și comentarii și interpretări utile ale unor fragmente din discursul sfântului, așa cum sunt dezvoltate în discursul acestei emisiuni .

Ce este aceasta? Astăzi este liniște mare în țară; liniște mare și, prin urmare, liniște mare; liniște mare, pentru că Regele doarme;

Pământul s-a temut și a liniștit, pentru că Dumnezeu a adormit trupul și i-a înviat pe cei ce dormeau din veșnicie. Dumnezeu a murit în trup, iar Hades s-a îngrozit. Dumnezeu a adormit trupul pentru scurt timp și i-a înviat pe cei din Hades.

Unde sunt acum zarvele, strigătele și zgomotele împotriva lui Hristos de acum puțin timp, o, celor fără de lege? Unde sunt demosul, obiecțiile, rândurile, armele și sulițele? Unde sunt regii, preoții și judecătorii condamnați? Unde sunt lămpile, săbiile și legendele dezordonate? Unde sunt popoarele, prăjiturile și custodia indecentă? Adevărat, adevărat, într-adevăr, într-adevăr, popoarele au studiat în gol și în zadar.

S-au împiedicat de piatra de temelie Hristos, dar au fost zdrobiți; s-au apropiat de stânca cea solidă, dar au fost zdrobiți , și valurile lor s-au sfărâmat în spumă; s-au împiedicat de nicovala cea neînvinsă și au fost zdrobiți; au ridicat piatra vieții pe un lemn și aceasta a venit la ei și i-a ucis; l-au legat pe marele Samson, Dumnezeul soarelui; dar, după ce a slăbit legăturile veșniciei, a nimicit pe străini și pe cei fără de lege. Doi Dumnezei, soarele Hristos, sub pământ, și a făcut întuneric toată noaptea pentru evrei.

Astăzi mântuire celor de pe pământ și celor din veșnicie sub pământ; astăzi mântuire lumii, atât cele văzute, cât și cele nevăzute. Astăzi o dublă (dublă) prezență a Domnului, o dublă iconomie, o dublă caritate, o dublă pogorâre împreună și pogorâre, o dublă vizită la oameni; din cer la pământ, din pământ sub pământ S-a făcut Dumnezeu; porțile iadului s-au deschis. Voi, cei ce ați dormit din veșnicie, bucurați-vă; voi, cei ce ședeți în întuneric și umbra morții, primiți lumina cea mare.

După sclavi, Despotul; după morți, Dumnezeu; după muritori, viața; după cei responsabili, iresponsabilii; după cei aflați în întuneric, lumina fără speranță; după captivi, eliberatorul; și după cel mai de jos, cel de deasupra cerurilor.

În Hristos pe pământ, am crezut; în Hristos printre morți, să ne adunăm și să privim tainele de acolo; să cunoaștem lucrurile minunate ascunse sub pământ; să învățăm cum predicarea li s-a arătat chiar și celor din iad.

Ce sunt acestea? (Ce anume atunci?) Dumnezeu pur și simplu îi mântuiește pe toți cei care sunt proeminenți în iad? Nu , ci El îi răneşte (și acolo) pe cei care cred. Ieri lucrurile economiei, astăzi lucrurile puterii; ieri lucrurile bolii, astăzi lucrurile autorității; ieri lucrurile umanității, astăzi lucrurile divinității sunt potrivite. Ieri a fost vindecat, astăzi fulgerul divinității lovește azilul de bătrâni al iadului; ieri a fost legat, astăzi cu legături de nedesfăcut (cu legături de nedesfăcut) îl leagă pe tiran; ieri a fost condamnat, astăzi libertatea este acordată celor condamnați; ieri slujitorii lui Pilat l-au batjocorit, astăzi paznicii iadului, văzându-l, s-au îngrozit.

Dar ascultați cuvântul cel mai înalt al patimilor lui Hristos; ascultați și lăudați; ascultați și glorificați; ascultați și proclamați marile minuni ale lui Dumnezeu; Cum se retrage legea; Cum se restabilește harul; Cum dispar tipurile; Cum dispar umbrele; Cum umple soarele lumea; Cum se uzează Vechiul; Cum se întărește Noul; Cum au trecut cei vechi și cum a venit noul.

Două popoare în Sion, împotriva patimilor lui Hristos, au produs un timp; unul al evreilor împreună, iar celălalt al neamurilor; doi regi, Pilat și Irod; doi mari preoți, Ana și Caiafa; pentru ca cele două Paște să fie sărbătorite împreună, unul odihnindu-se, iar celălalt al începutului lui Hristos; două jertfe au fost săvârșite în această seară; pentru că se negociau mântuiri, zic eu, ale celor vii și ale celor morți. Și un evreu a legat un miel de jertfă pentru tăiere, iar celălalt al neamurilor Dumnezeu în trup. Și unul se ferea de umbră, iar celălalt alerga la Dumnezeul soarelui. Și cel care L-a legat pe Hristos, L-a trimis, iar celălalt al neamurilor L-a primit de bunăvoie. Și unii au adus jertfe de animale, iar alții jertfe zeilor. Dar unii evrei au comemorat exodul din Egipt, în timp ce alții au proclamat eliberarea de rătăcire printre neamuri.

Și unde au fost aceste lucruri? În Sion, cetatea marelui Împărat; în care El a lucrat mântuirea în mijlocul pământului, în mijlocul a două animale, Isus, Dumnezeul Copil, a fost cunoscut; în mijlocul Tatălui și al Duhului celor două animale, viață din viață, cuvânt, viață cunoscută, și în mijlocul îngerilor și al oamenilor a fost pusă ieslea; și în mijlocul a două popoare a fost pusă piatra de temelie; și în mijlocul legii și al profeților a predicat împreună; și în mijlocul lui Moise și Ilie văzuți pe munte; și în mijlocul celor doi tâlhari, Dumnezeu a fost cunoscut tâlharului recunoscător; și în mijlocul vieții prezente și al viitorului judecător veșnic care a șezut; și în

mijlocul celor vii și al celor morți, astăzi, o viață dublă și o mântuire săvârșită. Spun din nou o viață dublă, o naștere dublă împreună cu o renaștere .

(Și descriind cu imagini contrastante „economia întrupată” a lui Hristos, el menționează și următoarele:)

Și auzi dublul interes al lui Hristos pentru lucruri și bate din palme la miracole :

Un înger a anunțat vestea bună Mariei, mama lui Hristos; dar un înger a anunțat vestea bună Mariei Magdalena, cumplita renaștere din mormânt. Noaptea, Hristos se naște în Betleem; noaptea, din nou, se renaște în Sion. El primește scutece la naștere; scutece și acolo este înfășurat. Născut în Smirna, primește șaisprezece mir și aloe la înmormântare. Acolo este menționat Iosif, soțul necăsătorit al Mariei (adică bărbatul care nu era soțul ei) ; dar aici este menționat Iosif din Arimateea, groparul vieții noastre. În Betleem și într-o iesle este locul; dar și în mormânt, ca într-o iesle, este menționat locul. Păstorii tuturor au fost primii care au vestit vestea bună a nașterii lui Hristos; dar ucenicii lui Hristos au fost, de asemenea, primii care au vestit vestea bună a învierii lui Hristos din morți. Acolo, Bucură-te, a strigat îngerul către Fecioară; și aici, Bucură-te, a strigat îngerul marelui sobor, Hristos, către femei. În prima naștere, Hristos, după patruzeci de zile, a intrat în Ierusalimul pământesc, în templu, și S-a prezentat lui Dumnezeu ca întâiul născut dintr-o pereche de turturele; (conform Legii, ca Întâiul Născut) dar și în învierea din morți, Hristos, după patruzeci de zile, S-a înălțat la Ierusalimul de sus, de unde nu a fost despărțit, și la adevărata Sfântă a Sfintelor ca întâiul născut nestricăcios din morți, și S-a prezentat lui Dumnezeu și Tatăl ca două turturele fără pată, sufletul și trupul celuilalt; pe care Cel Bătrân de Zile, asemenea lui Simeon, i-a primit ca în sânul Său, ca într-o îmbrățișare de nedescris.

Dar dacă nu auzi aceste lucruri într-un mod mitic și cu credință, pecețile nerupte ale mormântului Despotic al renașterii lui Hristos te acuză. Căci, așa cum au fost pecetluite încuietorile firii virginale, atotînăscute, deschise în pântece, Hristos s-a născut dintr-o Fecioară; tot așa, pecețile mormântului fiind nerupte, renașterea lui Hristos s-a săvârșit.

Cum, când și sub cine este așezată viața lui Hristos, să auzim din sfintele cuvinte. Când s-a văzut, iată, a venit un om bogat, pe nume Iosif; a intrat

cu îndrăzneală la Pilat și i-a cerut trupul lui Isus. A intrat, o bucată cu alta, căutând să-L primească pe Dumnezeu; a căutat pe Dumnezeul bucăților; lutul cu alta, primindu-L pe Făcătorul a toate lucrurile; iarba cu iarbă se scoate; amarul cu amarul primește abisul.

Le-ați văzut? Ați auzit vreodată de ele? Omul, poetul oamenilor, este dat omului; fărădelegile fărădelegilor, condiția și legea, îi sunt date; judecătorul, nejudecat, ca și cum ar fi condamnat, judecătorul judecătorilor, este îngropat într-un mormânt.

Văzând aceasta, iată că a venit un om bogat, pe nume Iosif. Cu adevărat bogat, primind toată substanța compusă a Domnului; cu adevărat bogat, pentru că primise de la Pilat îndoita esență a lui Hristos; și cu adevărat bogat, pentru că era vrednic să primească mărgăritarul neprețuit. Bogat, căci ducea o pungă plină cu comoara dumnezeirii. Căci cum nu era bogat, dobândind viața și mântuirea lumii? Cum nu era Iosif bogat, primind darul Celui atothrănitor și atotcârmuitor?

Văzând aceasta, căci soarele dreptății apunea deja în iad. Atunci a venit un om bogat, pe nume Iosif din Arimateea, care era cărturar de frica iudeilor. Și a venit și Nicodim, care venise la Isus noaptea. El a ascuns o taină a tainelor. Doi ucenici secrete au venit să-L ascundă pe Isus în mormânt, învățând taina Dumnezeului ascuns în trup, ascuns în iad prin aceeași ascundere. Iar celălalt îl întrecea pe celălalt în dispoziția sa față de Hristos. Căci unul era mărinimos în smirnă și aloe, iar Iosif era vrednic de laudă în îndrăzneala și prezența sa înaintea lui Pilat. Căci el, lepădând orice teamă, a intrat cu îndrăzneală la Pilat, cerând trupul lui Isus; și intrând, a făcut o cerere cu toată înțelepciunea, pentru ca scopul dorit să fie împlinit. Căci nu i-a făcut o cerere lui Pilat cu noduri sau cuvinte arogante, ca să nu-l înfurie prin izbucnirea cererii; nici nu i-a zis: „Dă-mi trupul lui Isus, care cu puțin timp în urmă a întunecat soarele și a despicat stâncile și a cutremurat pământul și a deschis mormintele și a rupt perdeaua templului.” Nu-i spune atât de mult lui Pilat. Dar ce? O cerere jalnică și dintre toate lucrurile mici. O, judecătorule, ți-am cerut fiecare cerere mică.

Și astfel: Dați-mi un trup neînsuflețit pentru îngropare; trupul acelui Isus din Nazaret, pe care l-ați condamnat, Isus al săracilor, Isus al casei, Isus al spânzuraților, al goilor, al umililor, Isus al fiului zidarului, Isus al prizonierului, al celor fără adăpost, al străinului și, într-o țară străină, necunoscut, disprețuit și spânzurat în toate privințele. Dați-mi acest

străin; căci la ce vă folosește trupul acestui străin? Dați-mi acest străin; căci a venit de departe în această țară, ca să mântuiască străinul; căci a coborât în întuneric ca să aducă străinul la lumină. Dați-mi acest străin; căci numai el este străin. Dați-mi acest străin, a cărui țară străinii nu o cunosc. Dați-mi acest străin, al cărui tată străinii nu-l cunosc. Dați-mi acest străin, al cărui loc, naștere și cale străinii nu-l cunosc. Dați-mi acest străin, a cărui viață și viață a străinului trăite de pe urma străinului. Dați-mi acest străin nazarinean [a cărui naștere și cale străinii nu o cunosc. Dați-mi acest străin voluntar], care nu are unde să-și odihnească capul. Dați-mi pe acest străin, care, ca străin în casa străinului, a fost culcat într-o iesle. Dați-mi pe acest străin, care din această iesle ca străin a fugit de Irod. Dați-mi pe acest străin, cel care s-a născut în scutece în Egipt, fără cetate, fără sat, fără casă, fără mănăstire, fără rude; și într-o țară străină se întâmplă să fie acest străin.

Dă-mi, prințe, pe acesta gol pe lemn; voi acoperi goliciunea firii mele. Dă-mi pe acesta mort împreună cu Dumnezeu; îl voi acoperi pe Cel ce acoperă fărădelegile noastre. Dă-mi, prințe, pe acesta mort, care mi-a îngropat păcatul în Iordan. Pentru cel mort mă rog, nedreptățit de toți, de un prieten, trădat de un ucenic, prigonit de frați și bătut de un rob. Pentru cel mort mijlocesc, condamnat de cei pe care i-a eliberat din robie, dat de el să bea oțet, rănit de cei pe care i-a vindecat, părăsit de ucenicii săi și lipsit de această mamă.

Pentru cei morți, o, prinți, jelesc, pentru casa spânzuratului. Căci el nu are tată pe pământ, nici prieten, nici ucenic, nici rudă, nici antreprenor de pompe funebre; ci numai El, singurul născut al singurului Dumnezeu în lume și nimeni altul.

Acestea fiind spuse astfel de Iosif lui Pilat, Pilat a poruncit să i se dea preasfântul trup al lui Iisus. Și venind la locul Golgotei, L-a coborât pe Dumnezeu în trup din copac și L-a așezat pe pământ; Dumnezeu în trup gol și un om nu de statură mică. Și este văzut culcat, Cel ce trage toate lucrurile în sus; și pentru scurt timp se face viața și suflarea tuturor lucrurilor; și este văzut fără ochi, Cel ce a creat pe cel cu mulți ochi; și este culcat pe spate, învierea tuturor lucrurilor; și Dumnezeu moare în trup, Cel ce învie morții; și pentru scurt timp tunetul cuvântului lui Dumnezeu; și este ridicat cu palme, Cel ce ține pământul, balaurul.

Așadar, Iosife, ai cerut și ai primit, știi ce ai primit? Așadar, venind la cruce și pironindu-L pe Isus pe ea, știi ce ai dus? Dacă știi cu adevărat ce

ții în mână, acum te-ai îmbogățit. Cum poți atunci săvârși o înmormântare pentru acest dumnezeiesc și preaînfricoșător Isus? Dorința ta este vrednică de laudă; dar calea sufletului tău este mai vrednică de laudă.

Așadar, așadar, nu te temi tu de Cel ce se tem heruvimii, purtând pe mâini? Sau cine sunt eu să mă tem, oricum, de acel trup divin, dezbrăcând lentila? Cum nu ți-ai înăbușit cu evlavie ochiul? Nu te temi să privești, să descoperi firea trupului lui Dumnezeu, a Celui ce este mai presus de fire? Așadar, așadar, spune-mi, Iosife, îngropi și tu un mort spre răsărit, răsăritul răsăriturilor? Așadar, cu degetele tale, cum se cuvine unui cadavru, Iisuse, închizi ochii celui ce a deschis ochii orbului cu degetul cel neprihănit? Așadar, închizi și gura celui ce a deschis gura șchiopului? Așadar, oprești și mâinile celui ce și-a întins mâinile ofilite? Sau oprești și mâinile celui ce și-a întins mâinile ofilite? Îi legi picioarele într-un mod vrednic de un cadavru, dând să bea celui nemișcat? Și așa ridici pe paralizat pe un pat, strigând: „Ia-ți patul și umblă?” Și astfel îți golești propriul trup de mir, golindu-l cu mir ceresc și sfințind lumea? Și astfel îndrăznești să rupi trupul divin al lui Isus, coasta din care au sângerat, coasta din care au sângerat Dumnezeul viu? Și astfel speli cu apă trupul lui Dumnezeu, cel care spală totul și dăruiește curățire?

Și ale cui candele aprindeți pentru lumina cea adevărată, care luminează pe toți oamenii? Și ale cui epitafe cântați Celui numit în mod inefabil sub toată oastea cerească? Și de ce plângeți ca pentru cel care a plâns și pentru cel care a înviat pe Lazăr, care era mort de patru zile? Și de ce vă tânguiți pentru cel care a dat toată bucuria și a dezlegat întristarea Evei?

Dar îți binecuvântez mâinile, Iosife, căci ai slujit și chiar ai atins mâinile și picioarele însângerate ale trupului divin al lui Isus; îți binecuvântez mâinile, căci te-ai apropiat de coasta însângerată a lui Dumnezeu, înaintea lui Toma, necredinciosul credincios și miratorul lăudat; îți binecuvântez gura, plină de bucurie și unită cu gura lui Isus și umplută de acolo cu Duhul Sfânt; îți binecuvântez ochii, căci ai fost uniți cu ochii lui Isus și căci ai împărtășit adevărata lumină de acolo; îți binecuvântez fața, căci te-ai apropiat de fața lui Dumnezeu; îți binecuvântez umerii, căci ai purtat pe Cel ce a purtat pe toți; îți binecuvântez capul, în care s-a apropiat Iisus, capul tuturor; îți binecuvântez mâinile, în care ai purtat pe Cel ce a purtat pe toți. Toți: Îi binecuvântez pe Iosif și Nicodim. Căci ei au fost înaintea heruvimilor, ridicându-L și purtându-L pe Dumnezeu în ei înșiși; au fost înaintea slujitorilor lui Dumnezeu cu șase aripi, care nu au zburat, ci L-au acoperit pe Domnul cu un giulgiu și L-au cinstit. Pe Cel pe care heruvimii

tremură, îl poartă Iosif și Nicodim pe umeri, și toate rândurile celor netrupești stau în picioare.

Căci au venit Iosif și Nicodim; nu toți dintre noi am fost prezenți, nici măcar îngerii cei asemenea lui Dumnezeu; și au sosit heruvimi, și serafimi s-au năpustit laolaltă, și s-au adunat tronuri, și cei cu șase aripi au fost acoperiți, și cei cu mulți ochi s-au îngrozit, văzându-L pe Iisus în trup, care era orb, și puterile erau ascunse, și căpeteniile s-au uimit, și rândurile s-au îngrozit, și toate oștile celorlalte rânduri s-au ridicat și au trecut, uimite, și au zis: Ce este acest cuvânt înfricoșător, și frică, și groază, și fel? Ce este această priveliște mare și ciudată și de neînțeles? Cel ce este deasupra noastră, celor netrupești, ca Dumnezeu, gol, nevăzut, dedesubt, gol, o, heruvimi prezenți cu evlavie, Iosif și Nicodim îl îngroapă cu permisiune.

(Și Sfântul Epifanie își continuă discursul despre pogorârea Domnului nostru, cu întrebări retorice:)

Când a coborât de sus cel neîngrășat? Cum a ieșit cel dinăuntru? Cum a venit pe pământ cel ce umple toate lucrurile? Cum a ieșit cel ce este în nedreptate? Cel de sus cu Tatăl ca Dumnezeu fără prihană, cel de jos cu mama ca prihană cu adevărat fără prihană. O, tu, care nu te-ai arătat niciodată nouă, cum se arată Dumnezeu oamenilor ca om și iubitor de omenire? Cum a fost văzut nevăzutul? Cum a fost întrupat imaterialul? Cum a suferit nepătimirea? Cum a apărut judecătorul ca criteriu? Cum a gustat viața morții? Cum este pus indestructibilul în mormânt? Cum se cuvine mormântul celui ce nu părăsește (Cel ce nu a abandonat) sânul părintelui? Cum intră poarta peșterii în poarta raiului și nu ai dărâmat porțile Fecioarei, ci ai zdrobit porțile iadului? Poarta lui Toma nu s-a deschis, ci ai deschis oamenilor porțile împărăției și ai mântuit porțile mormântului și pecețile care erau de nepătruns? Cum este considerat printre morți cel liber dintre cei morți? Cum este lumina care nu se termină niciodată produsă în întuneric și în umbra morții?

Unde se duce? Unde este creat, neputând fi ținut de moarte? Unde este motivul? Unde este calea? Unde este voința coborârii sale în iad? Așa că se coboară, ca să zicem așa, pentru a-l doborî pe Adam, cel condamnat și împreună-sclav al nostru? (Este oare posibil să se coboare pentru a-l învia pe Adam?)

Într-adevăr, El merge să-l caute pe întâiul născut ca pe o oaie pierdută. Cu toate acestea, El dorește și să-i viziteze pe cei ce stau în întuneric și în umbra morții; cu toate acestea, Dumnezeu merge să-l elibereze pe Adam cel captiv și pe Eva, cea care este captivă împreună, de durerile lor, și pe fiul ei de acolo și fiul lui este înviat. Dar să ne adunăm, să dansăm împreună, să ne grăbim, să cântăm împreună, să mergem înainte, să cântăm laude, să ne grăbim, văzând convertirea lui Dumnezeu față de oameni, condamnând o eliberare de bunătatea Domnului. Căci cel care este în mod natural iubitor de omenire merge să-i elibereze (să-i scoată afară) pe cei ce au fost legați de veacuri cu mare curaj și putere, pe cei ce locuiesc în morminte, pe care moartea amară și nesățioasă a tiraniei i-a înghițit tiranic și pe care Dumnezeu i-a separat și i-a adunat laolaltă și i-a eliberat pe cei ce locuiesc sus.

Acolo este Adam, cel întâi creat și primul născut dintre toți cei mai de jos condamnați, cei mai de jos. Acolo este Abel, cea dintâi ofrandă (cel care a fost jertfit primul) și păstorul cel mai drept al lui Hristos, păstorul măcelului nedrept. Acolo este Noe, tipul lui Hristos, constructorul marii arce a lui Dumnezeu, Biserica, din care a mântuit toate neamurile fiare de la potopul nelegiuirii prin intermediul porumbelului, Duhul Sfânt, și a alungat din ea corbul sumbru (diavolul) . (L-a alungat) . Acolo este Avraam, părintele Hristos, victima, care a adus sabia lui Dumnezeu și muritorul lui Dumnezeu, o jertfă pentru toți. (Adică este Avraam, strămoșul lui Hristos, care a adus ca jertfă lui Dumnezeu o jertfă întreită, pe fiul său Isaac, cu sabie, dar și fără sabie, sacrificându-l și ucigându-l fără să-l ucidă, pentru că a săvârșit jertfa în inima sa și Dumnezeu nu a permis realizarea ei nici în Isaac.) Acolo este Isaac legat, vechiul tip al lui Hristos legat sub Avraam devenind sus. Acolo Iacov este în iad, dureros jos înainte prin Iosif, dureros sus. (adică, pe pământ) Acolo Iosif cel legat, cel din Egipt, care s-a întâmplat să fie în închisoare, într-un tip al lui Hristos, un prizonier și un stăpân. Acolo Moise în întuneric jos, cel care a fost odată în sac, în întuneric sus. Acolo Daniel în groapa iadului, care nu a fost niciodată în groapa leilor. Acolo Ieremia ca într-o groapă de noroi, în groapa iadului și a stricăciunii morții. Acolo, în camera iadului care conține cosmosul, se află în tipul lui Iona Hristos, Iona cel veșnic și pre-veșnic, care trăiește în vecii vecilor. Și iarăși acolo David, Nașul-Tată, de unde Hristos după trup.

Și ce spun despre David, Iona și Solomon? Mai este și acest mare Ioan, cel mai mare dintre toți profeții, ca și cum ar fi fost în pântecele întunecat, vestindu-L pe Hristos tuturor în iad; dublul precursor și predicator al

celor vii și al celor morți; cel care a fost trimis din închisoarea lui Irod în închisoarea universală a iadului, de acolo a celor drepți și nedrepți care au dormit de veacuri.

Și profeții și oamenii drepți, toți cei smeriți și drepți, au adus în secret lui Dumnezeu jertfe de acolo (toți oamenii drepți și profeții au adus lui Dumnezeu rugăciuni secrete fără sfârșit), implorând eliberarea de acel dușman atotmisor și sumbru, întuneric și dureri de toată noaptea.

Și unul a zis lui Dumnezeu: „Din pântecele iadului, ascultă strigătul meu, glasul meu!" (Iona 2:3); altul: „Din adâncuri am strigat către Tine, Doamne; Doamne, ascultă glasul meu!" (Psalmul 28:1,2); și altul: „Fă să lumineze fața Ta, și vom fi mântuiți!" (Psalmul 80:4); și altul: „Tu, care sezi pe heruvimi, arată-Te!" (Psalmul 80:2); și altul: „Trezește-Ți puterea și vino să ne mântuiești!" (Psalmul 80:3); și altul: „Îndurarea Ta ne-a umbrit repede, Doamne!" (Psalmul 87:8); și altul: „Scoate-mi sufletul din adâncul iadului!" (Psalmul 5:13); și altul: „Doamne, scoate-mi sufletul din iad!" (Psalmul 29:4); și altul: „Nu-mi lăsa sufletul în iad!" (Psalmul 10:10); și altul: „Fă să se suie viața mea din stricăciune la Tine, Doamne Dumnezeul meu!" (Iona 2:7). Despre care (pe care) Dumnezeu cel atotmilostiv Hristos, ascultând de toți, nu i-a judecat drepți (nu i-a judecat drepți) doar pe cei ce erau în El și cu El pentru a transmite dragostea familiară; ci și pe cei ce erau posedați în iad înainte de urgia Lui și ședeau în întuneric, umbra morții.

Doi oameni, fiind în trup, Dumnezeu Cuvântul a vizitat prin trup, cu un suflet; dar suflete, eliberat de trupuri, prin sufletul său divin și nemuritor, s-a arătat în iad, eliberat de trup, dar nu de divinitate. Să nu ne grăbim spre minte și să mergem spre iad, căci vedem cum acolo, când statul cu statul, tiranul-stat ține statul, iar poporul, cu fulgerul său, acele falange nemuritoare, 43.456 de rânduri, le mânuiește fără mână; ușile sunt clare de la mijloc, iar porțile sunt topoare către lemnul crucii, Hristoase, ușa, ai rupt-o, pârghiile veșnice ale celor divine le-ai sfărâmat și le-ai zdrobit; și cu legături divine ai desfăcut lanțurile nespărgite ca ceara; și cu o suliță ai străpuns inima tiranului, care este fără trup, coasta zeului. Acolo a zdrobit împărățiile arcurilor, când a întins nervul divin al mâinii arcașului la cruce.

(Apoi, ne îndeamnă să urmărim coborârea lui Hristos în Hades, să vedem ce s-a întâmplat acolo:)

Căci dacă Îl urmați pe Hristos în tăcere, acum veți vedea cum l-a nimicit pe tiran; cum i-a plecat capul; cum a dezgropat închisoarea, cum i-a scos pe captivi, cum a călcat în picioare șarpele și cum a spânzurat corbul; cum l-a eliberat pe Adam și cum a înviat-o pe Eva și cum a dărâmat zidul despărțitor și cum l -a condamnat pe balaurul amar și cum i-a înălțat pe cei neînvincibili ca trofee; cum a omorât moartea și cum a corupt corupția și cum a făcut din om o axiomă în lumea antică.

Ieri renunța cu economie la legiunile îngerilor și îi spunea lui Petru: Nu sunt în stare să prezint mai mult de douăsprezece legiuni de îngeri; astăzi stau într-un mod evlavios, atât în război, cât și în despotism, sub iad și moarte; și tiranizez prin moarte pe nemuritorii armatelor netrupești și ai ordinelor nevăzute, nu douăsprezece legiuni, ci de zece mii de ori zece mii și o mie de mii având îngeri, puteri, tronuri de tronuri, ordine cerești cu șase aripi, înaripate, numeroase, numeroase; iată-te ca un Despot apropiat și rege, care avansează și este satelit și îl onorează pe Hristos; nu aliați; pleacă!

Căci ce alianță leagă Hristosul Atotputernic? Ci niște sateliți fervenți, care se datorează împreună și se iubesc pe ei înșiși să se înfățișeze ca Despoți lui Dumnezeu, înarmați și chibzuiți, strălucind cu gândul despotic divin ascuțit, înclinând capul doar spre divin, grăbindu-se unii spre alții, împreună conducând lucrarea tronului și victoria, fiind întemeiați împotriva rândurilor dușmanilor și a celor fără de lege. Căci apoi, coborând împreună, atât căile, cât și sindromurile către Dumnezeu și Despoți, până în adâncurile iadului și ale lumii de dincolo și în cele mai adânci dintre toate pământurile, lăcașurile subterane ale celor ce au dormit de veacuri, aducând în vitejie pe cei ce au fost smeriți de veacuri.

(Să urmărim, așadar, cum descrie Sfântul Epifanie evenimentele coborârii lui Hristos în Hades, bazându-se pe mărturii hagiografice și pe mărturii din tradiția vie a Bisericii antice:)

Pe măsură ce porțile iadului, și cele fără soare, și seara iadului, închisorile și schiturile, peșterile și grotele orașului-Dumnezeu al Despotului, au fost ocupate de o prezență glorioasă, Gabriel, comandantul șef, sosește la toți; vino, iată, vino din semințiа celor care aduc vești bune oamenilor și vorbesc cu o voce puternică, arhanghelică și militară, strălucitoare și asemănătoare unui leu forțelor opuse, și spune:

(Adică, de îndată ce Domnul cel glorios și luminos coboară împreună cu sufletul omenesc în închisorile fără soare, întunecate și ermetic închise ale Hadesului, arhanghelul Gabriel, care este obișnuit să vestească Evangheliile pline de bucurie, îl ajunge din urmă și strigă cu o voce strălucitoare, arhanghelică forțelor potrivnice ceea ce este scris profetic în Psalmul 23, conform Septuagintei:)

Suiți-vă, porți, căpeteniile voastre! Cu care și Mihail strigă: „Și înălțați-vă, porți veșnice!" (Psalmul 23:7). Atunci și puterile se vor înspăimânta; (zic ei) „Pleacă, paznici fără de lege!" apoi puterile (ordinele îngerești) cu putere; „Rușinați-vă, voi care luptați unii împotriva altora!" și altul: „Temeți-vă, tirani fără de lege!" Și, așa cum peste o armată regală atotputernică, teribilă și invincibilă, purtătoare de trofee, groază, tulburare și frică dureroasă cad peste vrăjmașii Despotului invincibil; tot așa și peste cei din iad s-a întâmplat brusc prezența ciudată a lui Hristos în lumea de dincolo; de sus înnegrirea forțelor potrivnice ale iadului întunecând fețele și se aud strigăte asurzitoare și oștiri strigând zicând; (adică, de îndată ce are loc prezența bruscă și ciudată și glorioasă a lui Hristos în întunericul Hades, un fulger de sus înnegrește fețele forțelor potrivnice și se aud niște strigăte asurzitoare ale oștirilor poruncind:) Sunteți voi porțile, căpeteniile voastre. Căci voi nu le-ați deschis, (nu numai că le-ați deschis) ci din temeliile lor i-ați dezrădăcinat, (din temeliile lor i-ați ridicat) i-ați dezrădăcinat, i-ați mutat în locul închiderii; (mutați-i astfel încât să nu se mai închidă niciodată) Voi sunteți porțile, conducătorii voștri. Nu ca și cum Stăpânul actual nu ar putea intra și ușile sunt închise când El poruncește să intre, (ridicați porțile, nu pentru că Stăpânul actual nu poate intra, când sunt închise) ci ca un sclav fugar care vă permite ridicarea, transmigrarea și cataclismul porților veșnice. (dar cât despre sclavii care scapă, El vă permite îndepărtarea porților veșnice) Nu orașelor voastre, ci celor care sunt stăpâni peste voi, El le permite, spunând: Voi sunteți porțile, stăpânii voștri. (De aceea El nu se adresează vouă, care sunteți stăpâni și sclavi, ci celor care cred că sunt stăpâni printre voi, lor le permite îndepărtarea porților, ordonându-le) Vouă, dar nu altora.

Ei bine, conducătorilor. Căci până acum ați cârmuit greșit pe cei ce au adormit; dar acum nu mai sunteți conducători peste ei, ci peste alții, ci peste voi înșivă, dar nu peste voi înșivă. (Adică, nu veți mai fi conducători peste alții, deși până acum ați cârmuit greșit pe cei ce au adormit. Nu veți mai fi conducători peste ei, nici peste alții, dar nici măcar peste voi înșivă.) Căci Hristos, poarta cerească, este prezent

(pentru că este prezent) ; Faceți o cale celui ce a biruit adâncimile iadului. Domnul este numele Lui, și porțile morții sunt ale Domnului. (El strigă, deci, să se deschidă porțile Celui pe care nu L-au ținut lanțurile Locuinței Morților, al cărui nume este Domnul, fiindcă ieșirile porților morții sunt ale Domnului) Voi ați făcut intrările; El a făcut ieșirile. (Voi ați făcut intrările acestor porți, în timp ce Domnul a venit să le facă ieșirile) De aceea (de aceea) nu vă temeți;

Mergeți, porți, și grăbiți-vă; mergeți și nu întârziați. Și dacă vă gândiți să așteptați, vă îngăduim să deschideți aceste porți fără mâini și automat. Și intrați, porți veșnice.

Dacă (în același moment) forțele strigau, dacă porțile erau ridicate, dacă lanțurile erau slăbite, dacă pârghiile erau rupte, dacă încuietorile (cheile) cădeau, dacă temeliile închisorii se cutremurau, dacă forțele opuse erau puse pe fugă, una împingându-se pe alta, iar alta fiind împiedicată de alta, iar alta fugind de alta, se îngrozeau, se mișcau, se uimeau, se tulburau, se mirau, se îngrozeau, stăteau împreună și se ridicau, mărșăluiau împreună și erau îngroziți. Și unul stătea cu fața plecată, iar altul cu genunchii acoperindu-și fața; și altul se prosterna, și altul ca mort, și altul posedat de o transă, și altul, posedat de spirite cerești, se întindea la pământ, și altul fugea în interior.

Căci acolo, atunci, Hristos, în extaz, a tăiat capetele celor puternici; acolo au tremurat în el, acolo și-au dezlegat hățurile, zicând: Cine este acesta (Cine este acesta) Împăratul slavei? Cine este acesta, care, după atâtea (adică mulțimea puterilor îngerești) săvârșește astfel de minuni aici? Cine este acesta Împăratul slavei, care acum face în iad ceea ce nu s-a mai făcut niciodată în iad? Cine este acesta care scoate de aici (care scoate de aici) pe cei ce au dormit din veșnicie? Cine este acesta care eliberează și distruge îndrăzneala și puterea noastră, a celor nebiruiti, și scoate din închisoarea iadului pe cei ce au fost smeriți din veșnicie?

Către care puterile Despotului au strigat, zicând: „ Vreți să aflați, o, tirani fără de lege, cine este acest Rege al slavei? Un Domn puternic și atotputernic; un Domn puternic și atotputernic și invincibil în războaie. Acesta este cel care v-a exilat și v-a respins din bolțile cerurilor, o, tirani lași și fără de lege!”

El este Cel care a zdrobit capetele dragonilor voștri în apele Iordanului. El este Cel care v-a răstignit, a triumfat asupra voastră și v-a ucis. El este

Cel care v-a legat, v-a întunecat și v-a trimis în abis. El este Cel care vă trimite în focul veșnic și în iad și vă distruge. Așadar, nu întârzia, nu aștepta, ci grăbește-te și eliberează pe prizonierii pe care până acum i-ați asuprit rău. Căci atunci împărăția voastră va fi răsturnată; atunci tirania voastră va fi răsturnată; aroganța voastră va fi aspru îngrădită; măreția voastră va fi în sfârșit stinsă; puterea voastră va fi călcată în picioare și distrusă.

Aceste puteri despotice ale Despotului au numit forțele potrivnice „puteri" și s-au năpustit înăuntru. Și unii dintre ei au săpat închisoarea (adică Hadesul) din temelii; iar alții au urmărit puterile potrivnice din bolțile cele mai exterioare, fugind spre interior. Și alții au explorat grotele, cetățile și peșterile și au fugit. (Adică, în atacul îngeresc asupra închisorii întunecate a Hadesului, forțele demonice, care până atunci fuseseră stăpânitorii spațiului, alergau, urmărite, spre cele mai interioare și mai întunecate părți ale Hadesului, așa cum ne descrie Sfântul Epifanie în relief și cu culori vii.) Și alții, unul câte unul, au oferit un alt prizonier Despotului, iar alții l-au văzut pe tiranul dezlegat în lanțuri, iar alții au eliberat pe cei legați pentru veșnicie; și alții au urmat, iar alții s-au supus la fel de rapizi ca niște cai rapizi; și unii, pe măsură ce Despotul intra, au alergat spre interior, iar alții ca un rege și Dumnezeu, trecând victorios.

(Și Sfântul Epifanie își continuă discursul, descriind eliberarea lui Adam:)

Văzând aceste lucruri, așadar, dar și mai presus de acestea, care se făceau în iad și erau strigate, care erau spuse de toți și erau zguduite, pe măsură ce prezența Domnului era pe cale să-i ocupe pe aceștia dintre cei mai de jos, (era pe cale să înțeleagă) că Adam, întâiul născut dintre toți oamenii, și cel întâi format, și cel întâi mort, cel mai dinăuntru dintre toți, după ce a fost ținut captiv cu multă siguranță, a auzit picioarele Domnului intrând spre prizonieri și i-a recunoscut glasul umblând în închisoare (așa cum l-a auzit odată în paradis „umblând în Paradis" - Geneza 3/3:8) și întorcându-se către toți cei care fuseseră prizonieri cu el de veacuri, a spus:

Aud sunetul pașilor cuiva venind spre noi; (aud pașii și glasul cuiva venind spre noi,) și dacă este vrednic să se nască aici, suntem eliberați din lanțuri; dacă îl vedem cu noi, suntem izbăviți din iad.

Acestea și altele asemenea spuse Adam tuturor celorlalți condamnați, iar Domnul a intrat asupra lor, ținând arma biruitoare a crucii. Văzându-l pe

Adam , întâiul născut, și pieptul său fiind cuprins de remușcări, a strigat către toți și a zis: Doamne al meu!

Și Hristos a răspuns lui Adam, zicând: Și cu duhul tău ; și i-ai apucat mâna, zicând: (și luându-l de mână, l-a sculat, zicând:) Scoală-te, cel ce dormi și scoală-te din morți, și Hristos te va lumina. (Efeseni 5:14) (Scoală-te, cel ce dormi și scoală-te din morți, și Hristos te va lumina) . Eu, Dumnezeul tău, Fiul tău, născut pentru tine și pentru urmașii tăi (pentru tine și pentru urmașii tăi) , spun acum și poruncesc cu autoritate celor ce sunt în lanțuri: Ieșiți! Și celor ce sunt în întuneric: Luminați-vă! (Psalmul 2:3) și celor ce dorm: Scoală-te!

Ție îți poruncesc: (Îți poruncesc:) Scoală-te, tu care stai jos; căci nu te-am creat pentru acest scop, ca să fii legat în Hades. (Nu te-am creat pentru acest scop, ca să fii legat în Hades) Scoală-te din morți; Eu sunt viața morților. Scoală-te, creația mea, scoală-te, forma mea, și după chipul Meu m-am născut. Scoală-te, haideți să mergem de aici; (Ridică-te, haideți să mergem de aici) căci tu ești în mine și eu în tine, suntem o singură persoană și indivizibilă; pentru tine Dumnezeul tău a devenit fiul tău; pentru tine Domnul a luat asupra Sa chip de rob; pentru tine Cel ce este mai presus de ceruri a venit pe pământ și sub pământ; pentru tine omul a devenit ca un om neajutorat, liber printre morți; pentru tine Cel ce a ieșit din grădină (adică grădina Ghetsimani) a fost dat evreilor și în grădină a fost răstignit.

Iată semnele de pe fața mea, pe care ți le-am provocat, ca să-ți aduc înapoi suflarea ta străveche. Iată loviturile de pe maxilare, pe care ți le-am provocat, ca să-ți aduc înapoi forma distorsionată la cea care este după chipul Meu. Iată biciuirea spatelui tău, pe care ți-am provocat-o, ca să împrăștii povara păcatelor tale care zaceau pe spatele tău. Iată mâinile fixate pe lemn (al crucii) spre bine, pentru tine, care ți-ai întins mâna spre lemn (copacul interzis din paradis) spre rău. Iată picioarele mele, fixate și străpunse pe lemn (al crucii) , pentru picioarele tale, care au alergat greșit spre lemnul (care au alergat greșit spre lemnul fructului interzis) al neascultării în a șasea zi, când s-a luat decizia, și regenerarea ta și deschiderea Paradisului, mă întristează. (adică în a șasea zi s-a împlinit hotărârea expulzării tale din Paradis, în a șasea zi a săptămânii [pentru că Domnul a murit vineri] am săvârșit regenerarea ta și deschiderea Paradisului) Am gustat fiere pentru tine, ca să te vindec (dacă te pot vindeca) de plăcerea amară de a mânca acel dulce. (căci plăcerea păcatului dulce este întotdeauna amară) Am turnat oțet, ca să abolesc

gravitatea morții tale și o cupă împotriva firii. Am acceptat un burete, ca să șterg scrisul tău de mână al păcatului. Am acceptat o trestie, ca să semnez libertatea pentru rasa umană.

Am dormit pe cruce și cu sabie mi-am străpuns coasta, pentru tine, care ai dormit în rai, și am lovit-o pe Eva din coasta ta. Coasta mea ți-a vindecat durerea din coastă; somnul meu te-a scos din somnul tău din iad; sabia mea a ridicat sabia care era întoarsă împotriva ta.

„Sculați-vă, haideți să plecăm de aici. Vrăjmașul v-a izgonit din raiul pământesc; nu vă așez din nou în rai, ci pe un tron ceresc. El v-a eliberat de pomul simbolului vieții, dar iată, eu sunt viața unită cu voi. Am poruncit heruvimilor să vă păzească într-un mod servil; fac heruvimilor să vă închine într-un mod evlavios. V-ați ascuns de Dumnezeu ca gol; dar iată, L-ați ascuns pe Dumnezeu gol în voi înșivă. L-ați îmbrăcat cu pielea rușinii; dar Dumnezeu v-a îmbrăcat trupul cu un sânge de sânge.”

Ridică-te și conduce-ne de aici, de la moarte la viață, de la stricăciune la nestricăciune, de la întuneric la lumina veșnică. Ridică-te și conduce-ne de aici, de la durere la bucurie, de la robie la libertate, de la închisoare la Ierusalimul de sus, de la lanțuri la mângâiere, de la posesiune la desfătarea raiului, de pe pământ la cer. Căci pentru aceasta am murit și am înviat, ca să fiu Domn și peste cei morți și peste cei vii.

Scoală-te, haideți să plecăm de aici; căci Tatăl Meu ceresc primește oaia pierdută. Cele nouăzeci și nouă din oile îngerești îl așteaptă pe împreună-slujitorul Adam, când se va ridica și când se va înălța și se va întoarce la Dumnezeu. Tronul heruvimilor este înălțat; vestitorii sunt gata de treabă; mirele este pregătit; preparatele sunt gata; corturile și mănăstirile veșnice sunt gata; comorile bunătăților s-au deschis, Împărăția cerurilor este pregătită de veacuri; pe care ochiul n-a văzut-o, urechea n-a auzit-o și în inima omului nu s-au suit, lucruri bune care îl așteaptă pe om.

Acestea și altele asemenea, rostite de Domnul, Adam, unit în el, învie cu el, și învie și Eva; și multe alte trupuri, dormind de veacuri, au înviat în credință, vestind învierea Domnului în trei zile, care este bucuroasă, pe care noi, credincioșii, o primim și o privim, și suntem înconjurați de îngeri, dansând, prăznuind cu cele netrupești, împreună și slăvind pe Hristos, Care v-a înviat din stricăciune și v-a dat viață; O, slavă și stăpânire, împreună cu Tatăl Său cel veșnic și cu Duhul Său cel preasfânt și bun și de viață dătător; acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cercetare - discurs: Michalis Mavroforakis

Transcriere: N. M.